

ต้นทุนโลจิสติกส์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กรณีศึกษา ผ้าซิ่นยวน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
Costs of Logistics and Supply Chain Products of Textile SMEs: the Case Study of
Amphur Sikhio in Nakhon Ratchasima Province

ประภากร อุ่นอินทร์¹
จตุรวิทย์ ศศิธรานนท์²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์ในการทอผ้าซิ่นยวน บ้านโนนกลุ่ม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาและเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มแม่บ้านทอผ้าซิ่นยวน บ้านโนนกลุ่ม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษา พบว่า ต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตผ้าซิ่นยวนระดับ 4 ดาว มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 310 บาท ผ้าลายช่อทิพย์มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 680 บาท และผ้าขาวม้ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 280 บาท และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนพบว่า ผ้าซิ่นยวน OTOP 4 ผ้าลายช่อทิพย์ และ ผ้าขาวม้า มีผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 46.55 41.38 และ 51.72 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ต้นทุนโลจิสติกส์ โซ่อุปทาน ผ้าซิ่นยวน

Abstract

This study aimed to investigate the cost of logistics in woven sarong Yuan Ban Noen Kum, Amphur Sikhio, Nakhon Ratchasima Province, and to compare the rate of return from the investment. The research was based on depth interviews with women's groups' woven sarong Yuan, Ban Kum, Amphur Sikhio, Nakron Ratchasima Province.

The study found that the cost of logistics for the production of 4-star Yuan sarong. The total cost of the production was 310 baht. Chintz Chortip total cost of the production was 680 baht. And Loincloth total cost of the production was 280 baht. When comparing the rates of return from investment between sarong Yuan OTOP 4, Chintz Chortip, and loincloth showed that it had a return on investment of 46.55 percent, 41.38 and 51.72 respectively.

Keywords: cost of logistics, supply chain, sarong Yuan.

บทนำ

ต้นทุน (Cost) นับเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งของการบริหารงานในทุกธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการผลิตหรือบริการ โดยเมื่อกล่าวถึงโลจิสติกส์ (ผู้ประกอบการ SMEs มักเข้าใจว่าเป็นเรื่องการขนส่งเท่านั้น แต่ที่ถูกต้องการขนส่งเพียงกิจกรรมหนึ่งของระบบโลจิสติกส์ทำให้การคำนวณต้นทุนของโลจิสติกส์เกิดความผิดพลาด ทำให้การคำนวณส่วนอื่นๆ ผิดพลาดไปด้วย โลจิสติกส์ยังมีกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนทุกกิจกรรม ดังนั้นผู้ประกอบการ SMEs จึงควรเตรียมการและให้ความสำคัญกับการจัดการต้นทุนโลจิสติกส์เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของธุรกิจ SMEs

¹⁻²อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ต้นทุน (Cost) หมายถึง รายจ่ายหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้สินค้าและบริการในการดำเนินงาน ซึ่งการจ่ายชำระเงินอาจเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นๆ โดยเงินทุนเจ้าของ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนได้เงินมาได้จาก การกู้ยืม เพื่อหวังกำไรเป็นผลตอบแทน และต้นทุนในทางบัญชี หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่มีประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจโดยกิจการเป็นเจ้าของอย่างจำกัด ได้แก่ เงินสด หรือการงานที่ต้องสูญเสียสามารถวัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการไว้ดำเนินการ

ต้นทุนการผลิต เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะกำหนดว่าสินค้าจะมีราคาถูกหรือแพง เพราะต้นทุนการผลิตมีส่วนประกอบหลายอย่างที่เป็นปัจจัยหลักของการผลิต ทั้ง วัสดุ,ค่าแรงงาน,ค่าสาธารณูปโภคต่างๆ ดังนั้นการลดต้นทุนการผลิต จึงสำคัญอย่างมากในการทำให้สินค้ามีต้นทุนต่ำลง หรือ กำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการแข่งขันในตลาด

- ต้นทุนด้านวัสดุ (Material cost)
- ต้นทุนด้านแรงงาน (labor cost)
- ค่าโสหุ้ย (Overhead)

ต้นทุน (Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

ต้นทุนการผลิต (production cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ความต้องการของลูกค้า

มีกระบวนการวางแผน การกำหนดการปฏิบัติงานและการควบคุมการเคลื่อนย้ายทั้งไปและกลับกับการเก็บรักษาสินค้า และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการผลิตไปสู่จุดสุดท้ายของการบริโภคสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยทำให้เกิดต้นทุนในการกระจายสินค้าให้ต่ำที่สุด หรือ การจัดการโลจิสติกส์ คือ การดำเนินงานเพื่อจัดหาสินค้าหรือบริการตามความต้องการของลูกค้า และส่งมอบไปยังสถานที่ที่ต้องการในเวลาเหมาะสม ด้วยต้นทุนคุ่มค่า หัวใจหลักของการจัดการ

โลจิสติกส์จึงอยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดการสื่อสาร ยังถือเป็นกิจกรรมสนับสนุนการทำงานภายในองค์กร เพื่อให้ทุกหน่วยงานภายในเชื่อมโยงเข้าหากันรวมถึงเป็นการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานซึ่งเรียกว่า ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์ของการทอผ้าชิ้นยวน บ้านโนนกลุ่ม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับการคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันนั้น วิธีการคำนวณแบบ Activity-Based Costing (ABC) เป็นวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ที่นิยมวิธีหนึ่ง Activity Based Costing หมายถึง “การคำนวณต้นทุนโดยใช้ “กิจกรรม” เป็นฐานการคำนวณปกติองค์กรส่วนใหญ่ใช้การคำนวณต้นทุนแบบดั้งเดิม ค่าเฉลี่ยของต้นทุนที่เกิดขึ้นในรายละเอียดตามเนื้องานที่ปฏิบัติจริง เรียกว่า “ต้นทุนต่อหน่วย” หากนำต้นทุนต่อหน่วยมาคูณจำนวนครั้งที่ทำกิจกรรมนั้น ก็จะได้โดยรวมของแต่ละกิจกรรม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างได้จากกลุ่มทอผ้าชิ้นยวน บ้านโนนกลุ่ม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การคำนวณแบบ Activity-Based Costing (ABC)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าขึ้นยวน รวมทั้งทฤษฎีและเครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการออกแบบการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน การคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ด้วยต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing หรือ ABC)
2. สัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องของต้นทุนในแต่ละกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโซ่อุปทาน
3. คำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ที่ได้จากข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์
4. สรุปและวิเคราะห์ต้นทุนที่คำนวณได้ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและผลกระทบต่อต้นทุนโลจิสติกส์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์

สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิตผ้าขึ้นยวน บ้านโนนกลุ่ม อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ขั้นตอนการทอผ้า

- 1) การกรอด้วยยืน คือ การสาวด้ายจากใจให้ม้วนเข้ากับหลอดใหญ่ ซึ่งมีขนาดยาวประมาณ 20 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.4 เซนติเมตร เครื่องมือที่ใช้สำหรับกรอด้วย ประกอบด้วย ใจสำหรับกรอ และระวีง
- 2) การพันด้ายเป็นด้ายเกลียว หรือ ด้ายควบ หรือ ด้ายน้ำไหล คือ การนำเส้นด้ายสองเส้น สี่ตามต้องการ มาเข้าเครื่องปั่น เพื่อให้ด้ายพันกันเป็นเกลียว
- 3) การเดินด้าย คือ การจัดเส้นด้ายสีพื้น เส้นด้ายเกลียวให้เป็นเส้นด้ายเรียงกันเพื่อสำหรับไปร้อยเข้ากับพินหวีที่เป็นความกว้างของเนื้อผ้าเป็นเส้นด้ายยืน เครื่องมือที่ใช้สำหรับเดินด้าย คือ กระจบวงจูงด้าย ราวตั้งหลอด และเครื่องสำหรับเดินด้าย
- 4) การร้อยพินหวี คือ การสอดเส้นด้ายสีพื้นเป็นริ้วผ้าและเส้นด้านเกลียว ที่ผ่านการเดินด้ายแล้วโดยนำมาผสมในช่องพินหวี ใช้เส้นด้ายสีพื้นก่อน แล้วนำด้ายเกลียวแต่ละสีมาใส่ในช่อง ซึ่งสีจะไม่พันกันเลยตามด้วยเส้นด้ายที่มีสีเดียวกันหรือสีใกล้เคียงกันกับสีของริ้วผ้า ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ ตามความต้องการเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย พินหวีเป็นโลหะที่เล็กมีขอบไม้ และไม่ร้อยพินหวี
- 5) การรีดด้วย คือ การทำให้เส้นด้ายที่ผ่านการร้อยพินหวีมาทำให้เรียบ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยม้าสำหรับใส่เหล้าม้วนด้าย และม้าทับเส้นด้ายเพื่อดึงเส้นด้ายให้ตึง
- 6) การนำเพล้าม้วนด้ายมาติดกึ่ง วิธีการ คือ ให้เพลาช่างหนึ่งมาพาดแล้วมัดติดกึ่ง
- 7) การคัดเส้นด้าย คือ การใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้สลับกันคัดด้าย เส้นด้ายจะต้องสลับกัน บน ล่าง
- 8) การเดินตะกรอ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบด้วย ไม้ ก้ามปู กับเส้นด้ายใหญ่
- 9) การผูกโยงตะกรอ เป็นการผูกโยงตะกรอกับกึ่ง และผูกโยงตะกรอกับเท้าเหยียบ
- 10) ทอผ้าตามลายที่ต้องการ โดยนำด้ายสีพื้นมาปั่นใส่หลอดเล็ก และนำด้ายหลอดเล็กมาใส่กระสวย ต่อจากนั้นหมุนเพลาด้ายให้ตึงแล้วใช้ไม้ค้ำ กระจบทุกระด้าง เพื่อให้กระสวยที่ใส่หลอดด้ายพุ่งมาอีด้านหนึ่ง พร้อมกับกระทบพินหวี เข้ามา แล้วสลับเท้าเหยียบ สลับมือกระจบ ตามลวดลายที่ต้องการ

โครงสร้างต้นทุนโลจิสติกส์การผลิตผ้าขึ้นยวน

ศึกษาโครงสร้างต้นทุนการผลิตให้สอดคล้องกับการใช้ปัจจัยการผลิตในกระบวนการทอผ้า โดยแบ่งต้นทุนการทอผ้าตามกิจกรรมการผลิตตั้งแต่เริ่มเตรียมวัสดุ การทอผ้าจนกระทั่งจัดส่งผลผลิตมี 5 หมวดคือ ค่าแรง ค่าวัสดุและ

อุปกรณ์ ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน ค่าเช่าที่ดิน และค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนอุปกรณ์ โดยจัดแยกลักษณะต้นทุนเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ (สมนึก,2551) สามารถแยกออกเป็นหมวดหมู่ได้ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน ซึ่งต้นทุนผันแปรเป็นต้นทุนรวมเปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

2. ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าดอกเบี้ยเงินลงทุนอุปกรณ์ เป็นต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของกิจกรรม

ต้นทุนทั้งสองประเภทนี้จะนำไปใช้ในการคำนวณต้นทุนการทอผ้าชิ้นยวน แต่ละชนิด คือ ผ้าชิ้นยวน (4 ดาว) ผ้าลายช่อทิพย์ (OTOP) และ ผ้าขาวม้า (OTOP) ดังนี้

ผ้าชิ้นยวน OTOPI 4 ดาว มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 310 บาทต่อผืน ประกอบด้วยต้นทุนในวัตถุดิบ 60 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง 72 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ อีก 23 บาทต่อผืน และเมื่อคำนวณเปรียบเทียบอัตราผลกำไรต่อการลงทุนพบว่าอัตราผลกำไรที่ได้รับคิดเป็น 41.38%

ผ้าลายช่อทิพย์ มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 680 บาท ประกอบด้วยต้นทุนในวัตถุดิบ 60 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง 72 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ อีก 38 บาทต่อผืน และเมื่อคำนวณเปรียบเทียบอัตราผลกำไรต่อการลงทุนพบว่าอัตราผลกำไรที่ได้รับคิดเป็น 41.38%

ผ้าขาวม้า มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 140 บาทต่อผืน ประกอบด้วยต้นทุนในวัตถุดิบ 60 บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง 72 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ 8 บาทต่อผืน และเมื่อคำนวณเปรียบเทียบอัตราผลกำไรต่อการลงทุน พบว่า อัตราผลกำไรที่ได้รับคิดเป็น 51.72%

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

กระบวนการทอผ้าชิ้นยวน ประกอบด้วย การเตรียมวัสดุ (ด้ายสีต่างๆ ตามลายที่ต้องการ) การทอผ้า (การผลิต) การจัดส่ง ส่วนใหญ่อาศัยประสบการณ์และความชำนาญของผู้ผลิตเอง ดังนั้นทักษะฝีมือความชำนาญของผู้ผลิตแต่ละคนแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ ความละเอียดรอบคอบ และระยะเวลาในการดำเนินการทอผ้า เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจดำเนินงาน และจากการวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ของผ้าชิ้นยวนทำให้ทราบถึงวิธีการทางด้านการผลิตและการใช้ต้นทุนการผลิตและรายละเอียดมีความแตกต่างกันไป

ต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตผ้าชิ้นยวนระดับ 4 ดาว มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 310 บาท ผ้าลายช่อทิพย์มีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 680 บาท และผ้าขาวม้ามีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 280 บาท และเมื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุน พบว่า ผ้าชิ้นยวน OTOPI 4 ผ้าลายช่อทิพย์ และผ้าขาวม้ามีผลตอบแทนจากการลงทุนร้อยละ 46.55 41.38 และ 51.72 ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ชาคริตส ณ วัฒนประเสริฐ. การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนเชิงวิศวกรรม. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.สนพ.
คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2553). โลจิสติกส์และการจัดการซัพพลายเชน. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด.
สิทธิชัย ฝรั่งทอง. (2553). ซัพพลายเชนโลจิสติกส์ต่อการตลาด. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ด ยูเคชั่น จำกัด.